EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 4.12.2013.
COM(2013) 858 final

# KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI

## par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs („dokumentu izsniegšana") piemērošanu

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

**par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs („dokumentu izsniegšana") piemērošanu**

## 1. IEVADS

Eiropas Savienības dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbība ir Līguma par Eiropas Savienību 3. panta 2. punktā minētās Eiropas brīvības, drošības un tiesiskuma telpas stūrakmens. Šāda sadarbība ir īpaši nepieciešama, lai dalībvalstu starpā nodrošinātu tiesas un ārpustiesas dokumentu efektīvu pārsūtīšanu izsniegšanas nolūkos. Dokumenti tiek izsniegti ikvienā tiesas lietā. Tāpēc ātra un droša dokumentu pārsūtīšana ir būtisks labas tiesas spriešanas un tiesas procesa pušu, īpaši atbildētāju, tiesību aizsardzības priekšnoteikums.

Pirms Savienība veica kādus pasākumus šajā jautājumā, dokumentu pārrobežu izsniegšanu dalībvalstu starpā reglamentēja galvenokārt Hāgas 1965. gada Konvencija par dokumentu izsniegšanu[1].

Eiropas Savienība 2000. gada 29. maijā pieņēma Regulu (EK) Nr. 1348/2000[2], ar ko paredzēja procesuālos noteikumus, lai atvieglotu dokumentu pārsūtīšanu no vienas dalībvalsts uz citu („2000. gada regula"). Regula bija saistoša visām Eiropas Savienības dalībvalstīm, izņemot Dāniju. Tomēr tās piemērošanu attiecināja arī uz Dāniju, Savienībai un Dānijai parakstot paralēlo nolīgumu[3].

Eiropas Komisija 2004. gada 1. oktobrī pieņēma ziņojumu[4] par 2000. gada regulas piemērošanu. Ziņojumā tika secināts — kopš regulas spēkā stāšanās 2001. gadā tās piemērošanas dēļ ir uzlabojusies dokumentu pārsūtīšana un izsniegšana dalībvalstu starpā. Tomēr ziņojumā bija norādīts arī tas, ka nepieciešams uzlabot regulas piemērošanā iesaistīto dalībnieku, īpaši vietējo struktūru, zināšanas un ka konkrētu regulas noteikumu pielāgošana

---

1 Hāgas 1965. gada 15. novembra Konvencija par tiesas un ārpustiesas dokumentu izmantošanu civilajos un komerciālajos jautājumos, http://www.hcch.net/upload/text14_lv.pdf.

2 Padomes Regula (EK) Nr. 1348/2000 par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs, OV L 160, 30.6.2000., 37.–52. lpp., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000R1348:LV:NOT.

3 Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Dānijas Karalisti par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu, OV L 300/55, 17.11.2005., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:300:0055:0060:LV:PDF. Nolīgums stājās spēkā 2007. gada 1. jūlijā.

4 Komisijas ziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par to, kā piemēro Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000 par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs {SEC(2004)1145}, COM(2004) 603 galīgā redakcija, http://eurlex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfinal&an_doc=2004&nu_doc=603.

varētu vēl vairāk uzlabot un sekmēt regulas piemērošanu. Tāpēc Komisija 2005. gadā ierosināja grozījumu[5].

Kopš 2008. gada 13. novembra 2000. gada regulu aizstāj ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1393/2007[6] („2007. gada regula" vai „regula"). Saskaņā ar ES un Dānijas paralēlo nolīgumu šī regula ir saistoša arī Dānijai.

Svarīgākās izmaiņas, kas ieviestas ar 2007. gada regulu, ir šādas:

- prasība saņēmējai struktūrai īstenot visus nepieciešamos pasākumus, lai dokumenta izsniegšanu veiktu pēc iespējas ātrāk un jebkurā gadījumā mēneša laikā pēc tam, kad struktūra to ir saņēmusi;

- jauna standarta veidlapa, ko izmanto, lai adresātu informētu par tiesībām atteikties pieņemt dokumentu;

- dalībvalstu iepriekš noteikta vienreizēja fiksēta samaksa par dokumenta izsniegšanas izmaksām, kā arī

- vienoti noteikumi par dokumentu izsniegšanu, izmantojot pasta pakalpojumus.

2007. gada regulas 24. pantā teikts, ka vēlākais 2011. gada 1. jūnijā un pēc tam reizi piecos gados Komisija pārskata šīs regulas piemērošanu un vajadzības gadījumā ierosina grozījumus.

Komisija 2011. gadā sāka pētījumu[7], lai apkopotu datus un novērtētu regulas piemērošanu (turpmāk tekstā „pētījums"). Pētījumā ir ietverta juridiskā analīze un empīriskā daļa, kas balstīta uz apsekojumu, kurš veikts dažādās ieinteresēto personu grupās no visām dalībvalstīm[8].

Jautājums par 2007. gada regulas piemērošanu tika pārrunāts Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komerclietās sanāksmēs 2008. gada 14. janvārī, 2008. gada 18. septembrī, 2009. gada 30. aprīlī, 2010. gada 23. jūnijā un 2012. gada 9.–10. februārī. Turklāt Komisija ņēma vērā pilsoņu vēstules, sūdzības un lūgumrakstus, kā arī Tiesas prejudiciālos nolēmumus saistībā ar regulu[9].

Šajā ziņojumā tiek sniegts Komisijas pirmais novērtējums par 2007. gada regulas piemērošanu laikposmā no 2008. gada līdz 2012. gadam.

---

5 Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Padomes 2000. gada 29. maija Regulu (EK) Nr. 1348/2000 par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs (COM(2005) 305 galīgā redakcija — 2005/0126 (COD)).

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1393/2007 (2007. gada 13. novembris) par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (dokumentu izsniegšana), un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000, OV L 324, 10.12.2007., 79.–120. lpp., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007R1393:LV:HTML

7 *MainStrat*, Pētījums par to, kā tiek piemērota Regula (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu, galīgais ziņojums 2012. gada jūlijā.

8 Kopumā visā ES tika veiktas 465 intervijas, un 38 eksperti no Eiropas izklāstīja savu viedokli un sniedza ieteikumus.

9 Īpaši lietā C-14/08 *Roda Golf & Beach Resort SL* un lietā C-325/11 *Alder*.

## 2. REGULAS BŪTISKĀKIE ASPEKTI

Regulu piemēro civillietās un komerclietās, ja tiesas vai ārpustiesas dokuments ir jāpārsūta no vienas dalībvalsts uz citu dalībvalsti izsniegšanai tajā. Tā paredz dažādus pārsūtīšanas veidus dalībvalstu starpā, konkrēti, izmantojot pārsūtītājas un saņēmējas struktūras, pasta pakalpojumus, konsulāros vai diplomātiskos kanālus, vai arī pārsūtot tieši[10]. Īpašs noteikums par dokumentu izsniegšanas datuma noteikšanu aizsargā gan iesniedzēja, gan adresāta intereses. Turklāt adresātu aizsargā arī noteikumi par izsniedzamā dokumenta valodām un noteikumi, kas tiesai ir jāņem vērā, ja atbildētājs neierodas. Par dokumenta izsniegšanu nedrīkst pieprasīt maksu par izdevumiem vai nodokļiem saņēmējā dalībvalstī, izņemot tad, ja dokumenta izsniegšanai tika izmantota kāda īpaša metode vai nodarbināta tiesu varas amatpersona. Tādā gadījumā iesniedzējs veic vienreizēju fiksētu maksājumu.

Dalībvalstu pienākums ir nodrošināt Komisijai informāciju, kas ir nepieciešama regulas sekmīgai īstenošanai. Katrā dalībvalstī ir centrālā struktūra[11], kas sniedz informāciju struktūrām, meklē risinājumus visām problēmām, kas varētu rasties, un pārsūta pārsūtītājas struktūras dokumenta izsniegšanas lūgumu attiecīgajai saņēmējai struktūrai.

## 3. REGULAS PIEMĒROŠANA

Kopumā var teikt, ka regulas piemērošana norit sekmīgi un ir sasniegts tās mērķis — uzlabot juridisko noteiktību dokumentu pārrobežu izsniegšanā un nodrošināt ātru un efektīvu dokumentu pārsūtīšanu starp dalībvalstīm[12]. Tomēr, lai novērtētu, vai ir iespējams vēl vairāk uzlabot dokumentu izsniegšanas sistēmu dalībvalstu starpā un kādā veidā to varētu izdarīt, vajadzētu pievērst uzmanību dažiem aspektiem.

### 3.1. Regulas piemērošanas joma

Regula aptver tiesas vai ārpustiesas dokumentus, kas civillietās un komerclietās ir jāpārsūta no vienas dalībvalsts uz citu dalībvalsti izsniegšanai tajā. Par regulas piemērošanas jomu ir uzdoti vairāki jautājumi.

*3.1.1. Kurus dokumentus drīkst pārsūtīt dalībvalstu starpā izsniegšanas nolūkos: kas ir uzskatāms par tiesas vai ārpustiesas dokumentu?*

Lietā C-14/08 (*Roda Golf*) Tiesa sprieda, ka valsts tiesību aktos nevar noteikt, kurus dokumentus izsniegšanas nolūkā drīkst pārsūtīt dalībvalstu starpā saskaņā ar šo regulu. Tiesai tika uzdots jautājums par notariāla akta izsniegšanu ārpus tiesvedības. Tiesa precizēja, ka 2000. gada regulas 16. panta (kas ir tāds pats kā 2007. gada regulas 16. pants) izpratnē jēdziens „ārpustiesas dokuments" ir Savienības jēdziens, kas interpretējams autonomi. Ņemot vērā Līguma un regulas mērķus, kas tiecas izveidot dokumentu izsniegšanas sistēmu Savienības iekšienē, lai tādējādi nodrošinātu pareizu iekšējā tirgus darbību, tiesu iestāžu sadarbību nevar attiecināt uz tiesvedību vien, bet tā var attiekties arī uz situācijām ārpus

---

10 Tas nozīmē, ka dokumentu izsniedz ar saņēmējas dalībvalsts kompetentu personu starpniecību, ja to pieļauj šīs dalībvalsts tiesību akti.

11 Federālās valstīs, valstīs, kurās piemēro vairākas tiesību sistēmas, vai valstīs ar autonomām teritoriālām vienībām var izraudzīties vairāk nekā vienu šādu centrālo struktūru.

12 Novērtējuma pētījumā 78,5 % respondentu uzskatīja, ka pēc regulas stāšanās spēkā dokumentu izsniegšana dalībvalstīs ir uzlabojusies un notiek ātrāk. Skat. 7. zemsvītras pie norādīto atsauci, 22. lpp.

tiesvedības. Tāpēc Tiesa lēma, ka notariāla akta izsniegšana ārpus tiesvedības ietilpst regulas piemērošanas jomā.

*3.1.2. Kādos gadījumos tiesas vai ārpustiesas dokumenti ir pārsūtāmi no vienas dalībvalsts uz citu izsniegšanas nolūkā?*

Lietā C-325/11 (*Alder*) Tiesai tika uzdots vēl viens svarīgs jautājums par regulas piemērošanas jomu. Jautājums bija šāds — vai valsts tiesību aktos var noteikt, kādās situācijās dokuments saskaņā ar regulu ir pārsūtāms no vienas dalībvalsts uz citu izsniegšanai tajā. Šajā lietā divi pilsoņi, kuri dzīvo Vācijā, sāka tiesvedību Polijas tiesās pret diviem pilsoņiem, kuri dzīvo Polijā. Polijas procesuālie tiesību akti nosaka, ka prasības iesniedzējiem no ārvalstīm ir jānorāda pārstāvis Polijā, kurš ir pilnvarots pieņemt izsniegtus dokumentus; ja šāds pārstāvis netiek norādīts, dokumentus uzglabā lietas materiālos, uzskatot tos par izsniegtiem. Prasības iesniedzēji nebija norādījuši pārstāvi, un viņu prasība pēc tiesas sēdes, kurā viņi neieradās, tika noraidīta. Tiesa lēma — ja dokumenta adresāts dzīvo citā dalībvalstī, tiesas dokumenta izsniegšanai ir jāatbilst regulas prasībām[13]. Tāpēc regulai neatbilst tāda sistēma, kas pieprasa noteikt pārstāvi dalībvalstī, lai izsniegtu tiesas dokumentus pusēm, kuras dzīvo citā dalībvalstī.

*3.1.3. Elektroniska dokumentu izsniegšana*

Elektroniska dokumentu izsniegšana ir jauna metode dokumentu izsniegšanai dalībvalstīs. Lielākajā daļā sistēmu, kurās izmanto šādu dokumentu izsniegšanas metodi, pilsoņi (parasti tirdzniecības vai finanšu iestādes) reģistrējas tiesā, tādējādi dokumentus viņiem var izsniegt tieši, izmantojot elektroniskus līdzekļus. Patlaban regulā nav minēta elektroniska dokumentu izsniegšana. Dažās dalībvalstīs ir izvirzīts jautājums, vai ārvalstu pilsoņi var reģistrēties valsts elektroniskajā dokumentu izsniegšanas sistēmā un vai dokumentu izsniegšana šādiem ārvalstniekiem būtu jāuzskata par pārrobežu pakalpojumu regulas piemērošanas nolūkos. Atbildei uz šo jautājumu ir nopietnas sekas, piemēram, — vai drīkst atteikties pieņemt dokumentu, kas nav uzrakstīts kādā no regulas 8. pantā minētajām valodām. Būtu jāapsver, vai dokumentu elektroniskai izsniegšanai būtu jābūt pieejamai arī pārrobežu mērogā, kā arī — vai šādā gadījumā regula būtu piemērojama un kā tas būtu darāms. Nosakot dokumentu elektronisku izsniegšanu kā vienu no regulā paredzētajām metodēm, var veicināt tehnoloģiju efektīvu izmantošanu un, iespējams, samazināt izmaksas un kavējumus liela attāluma tiesvedībā. Tiek īstenoti vairāki izmēģinājuma projekti, piemēram, projekts „E-tiesiskuma dokumentu izsniegšana", ko līdzfinansē Komisija. Šā projekta mērķis ir elektroniskā platformā ieviest dokumentu dematerializētu un drošu apmaiņu starp tieslietu ministrijām, tiesām, tiesu varas amatpersonām (tiesu izpildītājiem) un juristiem. Projekts ir saistīts ar projektu „E-kodekss", kura plašākais mērķis ir uzlabot pārrobežu informācijas apmaiņu tiesas procesos drošā, pieejamā un ilgtspējīgā veidā.

*3.1.4. Dokumentu izsniegšana un eksekvatūras atcelšana*

Saistībā ar eksekvatūras pakāpenisko atcelšanu rodas jautājums par nepieciešamību vairāk saskaņot valstu civilprocesuālos noteikumus un īpaši noteikumus par dokumentu izsniegšanu. Sarunas par Komisijas priekšlikumu regulai par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (Briseles I pārstrādātā redakcija)[14], sarunas par priekšlikumu regulai, ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu, lai atvieglotu pārrobežu parādu

[13] Spriedums lietā C-325/11 (*Alder*) 2012. gada 19. decembrī.

[14] COM(2010) 748.

piedziņu civillietās un komerclietās[15], kā arī sarunas par priekšlikumu regulai par aizsardzības pasākumu savstarpēju atzīšanu civillietās[16] liecināja, ka dalībvalstu noteikumi būtiski atšķiras pamatjautājumos, piemēram:

- kurus dokumentus izsniedz tiesvedības pusēm? Lai gan vispārīgi dokumentus, ar kuriem ierosina tiesvedību, izsniedz visās dalībvalstīs, pastāv lielas atšķirības attiecībā uz to, kā izsniedz spriedumus, uzaicinājumus uz tiesu, utt. Piemēram, dažās dalībvalstīs spriedumus izsniedz, turklāt dažkārt tas pat ir priekšnoteikums sprieduma izpildei tiesvedības valstī, savukārt citās dalībvalstīs spriedumus parasti neizsniedz, bet tiesvedības puses tos pašas saņem tiesā;

- kādos apstākļos dokumentus izsniedz? Piemēram, dažās dalībvalstīs spriedumus neizsniedz, ja puses tiesvedībā piedalījās vai bija pārstāvētas, citās dalībvalstīs spriedumu izsniegšana ir obligāta, jo tas ir izpildes procesa pirmais solis;

- kas izsniedz dokumentus? Dažās dalībvalstīs dokumentu izsniegšana parasti ir tiesvedības pušu pienākums, bet citās dalībvalstīs dokumentu izsniegšanu veic tiesa. Dažās dalībvalstīs pienākumi atšķiras atkarībā no tā, kāda veida dokumentu nepieciešams izsniegt (dokuments, ar ko ierosina tiesvedību, uzaicinājums uz tiesu, spriedums, utt.);

- kam izsniedz dokumentus? Piemēram, dažās dalībvalstīs dokumentus izsniedz pašām tiesvedības pusēm, savukārt citās dalībvalstīs dokumentus vai konkrētus dokumentu veidus var izsniegt pušu likumīgajiem pārstāvjiem tiesvedības valstī vai tas pat ir jādara;

- par tiesiskajām sekām, kas saistītas ar dokumentu izsniegšanu (piemēram, laika noteikšana, no kura sāk skaitīt termiņu, piemēram, apelācijai, procentu aprēķinam) vai dokumenta neizsniegšanu (piemēram, īpašu tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanas iespēja).

Šo atšķirību dēļ pašlaik nav skaidrs, kādos apstākļos faktiski tiek piemērota regulā nodrošinātā aizsardzība. Īpaši nav skaidrs, vai attiecīgā gadījumā ārvalstu atbildētājus aizsargā regulas noteikumi par tiesībām atteikties pieņemt dokumentu (8. pants), par izsniegšanas dienu (9. pants) un par tiesībām uz aizstāvību neierašanās tiesā gadījumā.

Rodas jautājums — cik lielā mērā šādas dalībvalstu tiesību aktu atšķirības un no tām izrietošais juridiskās noteiktības trūkums pilsoņiem ir pieļaujams tiesas iestāžu sadarbības kontekstā Eiropas Savienībā, īpaši ņemot vērā eksekvatūras atcelšanu, jo tiesību uz aizstāvību aizsardzība ir būtisks aspekts, attiecībā uz kuru ir nepieciešami pārrobežu aizsardzības pasākumi.

*3.1.5. Secinājumi attiecībā uz piemērošanas jomu*

Iepriekš izklāstītie apsvērumi liecina, ka, lai regulas īstenošana būtu apmierinoša, Savienības līmenī var būt nepieciešams precizēt šā tiesību akta piemērošanas jomu. Turklāt var būt nepieciešams rast risinājumu attiecībā uz juridisko nenoteiktību, ko rada valstu procesuālo tiesību aktu atšķirības. Tas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā regulas būtisko lomu visā sadarbībā

---

15 COM(2011) 445 galīgā redakcija.

16 COM(2011) 276 galīgā redakcija.

civillietās un eksekvatūras atcelšanā. Pašlaik jau ir lielāka pieredze, kas gūta, gadu gaitā piemērojot kopīgus noteikumus par dokumentu pārsūtīšanu pārrobežu lietās. Šobrīd būtu lietderīgi izvērtēt nepieciešamību rast risinājumu šādai juridiskai nenoteiktībai, īpaši ieviešot kopīgus minimuma standartus jautājumā par to, kādi dokumenti būtu jāizsniedz ārvalstu pusēm, kam šādus dokumentus varētu izsniegt un kurā brīdī dokumenti būtu jāizsniedz. Tādā veidā tiktu nodrošināta vienotāka atbildētāju aizsardzība Savienībā, kas neapšaubāmi stiprinātu juridisko noteiktību un tiesību uz aizstāvību aizsardzību.

### 3.2. Regulas piemērošanas jomas ierobežojumi

#### *3.2.1. Regulas nepiemērošana, ja nav zināma tās personas adrese, kurai dokumenti ir jāizsniedz*

Regulu nepiemēro, ja nav zināma tās personas adrese, kurai dokuments ir jāizsniedz. Šajā saistībā ir saņemta informācija par problēmām. Dažkārt dokumenti tiek pārsūtīti, paļaujoties, ka regulas 3. pantā noteiktās centrālās struktūras palīdzēs noskaidrot adresāta atrašanās vietu. Citos gadījumos nolūkā noskaidrot tās personas adresi, kurai dokuments ir jāizsniedz, tiek piemērota Regula (EK) Nr. 1206/2001[17] („Pierādījumu regula"). Tomēr šī metode ir kritizēta kā neērta, jo dokumentu izsniegšanai ir jāpiemēro divi atšķirīgi tiesību instrumenti. Turklāt ir paustas bažas arī par to, vai Pierādījumu regula ir atbilstošs instruments puses adreses noskaidrošanai, īpaši ņemot vērā minētās regulas piemērošanas jomu un Pierādījumu regulas 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikto prasību norādīt tiesvedības pušu vārdus (nosaukumus) un adreses, kas, šķiet, jau sākotnēji pieņem, ka tās ir zināmas.

Jautājums par to, kādā veidā un ar kādiem līdzekļiem noskaidrot atbildētāja adresi, ir svarīgs, īpaši ņemot vērā vairāku civiltiesību instrumentu, piemēram, Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (skat. minētās regulas 26. pantu)[18] un Regulas (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (skat. minētās regulas 18. pantu), piemērošanu. Šie instrumenti nosaka, ka tiesvedību aptur, kamēr nav pierādīts, ka atbildētājs ir varējis laikus saņemt dokumentu, ar ko celta prasība, vai līdzvērtīgu dokumentu, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, vai ka *šajā nolūkā ir veikti visi vajadzīgie pasākumi*. Ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 44/2001 26. panta 2. punktu, Tiesa lēma, ka šādā situācijā tiesa var pamatoti turpināt tiesvedību tikai tad, ja tā ir nodrošinājusi, ka rūpīgi un godprātīgi ir veikta visa nepieciešamā izpēte atbildētāja atrašanai (skat. spriedumu lietā C-327/10 *Hypoteční banka* pret *Lindner*, 52. punkts, un spriedumu lietā C-292/10 *Cornelius de Visser*, 55. punkts). Šajā saistībā ir svarīgi zināt, ko var uzskatīt par „vajadzīgiem pasākumiem" un kam šie visi pasākumi būtu jāīsteno (tiesai, kurā celta prasība, vai pusēm, vai centrālajai struktūrai, vai saņēmējas valsts saņēmējai struktūrai).

Ņemot vērā šīs grūtības, būtu lietderīgi apsvērt, kādā veidā novērst pašā pamatā esošās praktiskās grūtības, kas saistītas ar tās personas adreses noskaidrošanu, kurai dokuments ir jāizsniedz, kā arī precizēt dokumentu izsniegšanā iesaistīto struktūru attiecīgās saistības. Jāapsver, vai regulas piemērošanas jomu nevar attiecināt uz situācijām, kad atbildētāja adrese nav zināma, nosakot konkrētu pienākumu noskaidrot atbildētāja adresi. Vismaz varētu precizēt, cik lielā mērā saņēmējām struktūrām būtu jānoskaidro atbildētāja adrese, ja tā ir zināma, bet šķiet nepareiza.

---

[17] Regula (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komerclietās, OV L 174/1, 27.6.2001.

[18] Pēc 2015. gada 10. janvāra Regulu (EK) Nr. 44/2001 aizstās ar Regulu (EK) Nr. 1215/2012.

### *3.2.2. Dokumentu izsniegšana valstīm*

Regulu nepiemēro ieņēmumu, muitas un administratīvos jautājumos vai jautājumos saistībā ar valsts atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot valsts varu („*acta iure imperii*"). Dažās dalībvalstīs ir radies jautājums saistībā ar dokumentu izsniegšanu valstīm. Ar regulas 1. pantu iepriekš minētie jautājumi patiešām netiek iekļauti regulas piemērošanas jomā. *A contrario* un saskaņā ar Tiesas pamatnostādnēm attiecībā uz jēdziena „civillietas un komerclietas" interpretāciju strīdos starp valsts iestādi un privātpersonu šādiem strīdiem regulu var piemērot tiktāl, ciktāl tie skar civilprasības un attiecīgā valsts darbojas kā privātpersona („*acta iure gestionis*"). Jāņem vērā, ka, pat ja tiesas vai ārpustiesas dokumenta adresāts civillietā vai komerclietā ir valsts vai valsts struktūra, visas regulā paredzētās pārsūtīšanas metodes var izmantot dokumentu izsniegšanai ārvalstīs.

## 3.3. Dokumentu pārsūtīšanas un izsniegšanas ātrums

Ja dokumenti tiek izsniegti ar pārsūtītāju un saņēmēju struktūru starpniecību, lūguma izpildes termiņš ir viens mēnesis[19]. Tomēr nav noteikti termiņi dokumentu pārsūtīšanai pa pastu, tiešai izsniegšanai vai izsniegšanai, izmantojot diplomātiskos kanālus.

No pētījuma var secināt, ka 2007. gada regula ir pakāpeniski paātrinājusi dokumentu izsniegšanas procesu dalībvalstu starpā salīdzinājumā ar 2000. gada regulu (skat. 1. pielikumu). To var uzskatīt par apmierinošu rezultātu, īpaši ņemot vērā to, ka vienlaikus ir pieaudzis arī dokumentu pārrobežu izsniegšanas lūgumu skaits. Piemēram, Vācijā šis skaits palielinājās no 14 463 lietām 2009. gadā līdz 16 329 lietām 2010. gadā; Apvienotajā Karalistē skaits palielinājās no 9852 lietām 2009. gadā līdz 10 395 lietām 2010. gadā. Tomēr dokumenti tika izsniegti ātrāk nekā iepriekš. Tāpēc var secināt, ka ir sasniegts 2007. gada regulā izvirzītais mērķis vēl vairāk paātrināt dokumentu izsniegšanu dalībvalstu starpā.

Tomēr empīriskie dati liecina, ka joprojām novērojama salīdzinoši ilga kavēšanās saistībā ar dokumentu izsniegšanu ārvalstīs. Īpaši pārsūtot dokumentus ar pārsūtītāju un saņēmēju struktūru starpniecību, kopā aprēķinātais laiks, kas nepieciešams šo struktūru rīcībai, joprojām lielākajā daļā gadījumu ir vairāki mēneši. Šo kavēšanos var izskaidrot ar vairākiem aspektiem. Vispirms ir nepieciešams laiks, lai nepareizi adresētu lūgumu pārsūtītu kompetentajai saņēmējai struktūrai. Vēl svarīgāk — šķiet, ka lielākā daļa kavēšanās gadījumu rodas saistībā ar valodas prasmju trūkumu struktūrās (tajās nav darbinieku, kas pārvaldītu valodas, kuras to dalībvalstis ir norādījušas kā pieņemamas dokumentu saņemšanai) un/vai pietiekamu zināšanu trūkumu par piemērojamajiem noteikumiem (skat. 3.3. punktu). Tāpat par dažiem kavēšanās gadījumiem ir ziņots saistībā ar centrālo struktūru nepietiekamu aprīkojumu (skat. 3.4. punktu). Tomēr, lai tiesvedība integrētā Savienībā būtu efektīva, ir nepieciešama ātra dokumentu izsniegšana. Tāpēc ir jāizpēta, kā vēl vairāk varētu saīsināt dokumentu izsniegšanas laiku, īpaši izpētot iespējas dokumentu pārsūtīšanā un izsniegšanā izmantot elektroniskos līdzekļus.

## 3.4. Pārsūtītājas struktūras un saņēmējas struktūras

Atbilstoši regulai dokumenti galvenokārt tiek pārsūtīti ar pārsūtītāju un saņēmēju struktūru starpniecību[20].

---

[19] Regulas 7. panta 2. punkts.

Saskaņā ar saņemtajām ziņām struktūru darbība regulas ietvaros kopumā ir apmierinoša, izņemot valodas prasmju trūkumu un/vai zināšanu trūkumu par regulas noteikumiem[21]. Piemēram, tiek ziņots, ka saņēmējas struktūras noraida lūgumus, kas izteikti valodā, kura nav attiecīgās dalībvalsts oficiālā valoda, lai gan dalībvalsts šo citu valodu ir norādījusi kā pieņemamu saskaņā ar regulas 4. panta 3. punktu. Turklāt šķiet, ka saņēmējas struktūras nereti atsakās piegādāt izsniedzamo dokumentu, pamatojoties uz tulkojuma neesamību šīs dalībvalsts oficiālajā valodā, kas var būt pretrunā regulas 8. panta 1. punktam.

### 3.5. Centrālās struktūras

Centrālajām struktūrām ir atbalsta sniegšanas funkcija, kas ir ļoti svarīga, jo šīs struktūras nodrošina informāciju pārsūtītājām struktūrām, meklē risinājumus visām problēmām, kas varētu rasties, kā arī izņēmuma gadījumos pārsūta dokumenta izsniegšanas lūgumu kompetentai saņēmējai struktūrai, ja pārsūtītāja struktūra to ir lūgusi.

Kopumā regulas ietvaros centrālo struktūru darbība norit apmierinoši. Pētījumā 49,6 % respondentu uzskatīja, ka centrālo struktūru praktiskā darbība ir ļoti efektīva vai diezgan efektīva, savukārt tikai 18 % respondentu uzskatīja, ka to darbs ir diezgan neefektīvs vai nav efektīvs[22]. Tomēr pētījumā ir akcentētas arī dažas problēmas.

Pirmkārt, tiek ziņots, ka dažu dalībvalstu centrālajās struktūrās trūkst pienācīga tehniskā aprīkojuma (piemēram, datorizācijas). Šāda situācija var negatīvi ietekmēt dokumentu pārsūtīšanas ātrumu un noteiktību.

Otrkārt, pētījumā minēts, ka dažas pārsūtītājas struktūras paļaujas, ka centrālās struktūras sniegs palīdzību to adresātu noskaidrošanā, kuru adreses nav zināmas. Regulā, iespējams, nav pilnīgi skaidri norādīts, kādā apmērā centrālajām struktūrām jāsniedz palīdzība šajā jautājumā. Lai nodrošinātu vienotu regulas piemērošanu un vienotu izpratni par to, kas saskaņā ar regulu būtu jānodrošina, būtu jāapsver un jāprecizē centrālo struktūru loma tās personas adreses noskaidrošanā, kurai dokuments jāizsniedz.

Visbeidzot, šķiet, ka informācija par centrālajām struktūrām, ko dalībvalstis sniedz Tiesiskās sadarbības atlantā[23], ir atšķirīga. Dažos gadījumos informācija ir izklāstīta sīkāk nekā citos. Ne regulas 23. panta 1. punkts, ne arī 3. pants nesniedz skaidras norādes par to, kāda informācija dalībvalstīm būtu jāsniedz. Varētu būt lietderīgi racionalizēt prasības attiecībā uz pieejamo informāciju, lai tā sistēmas lietotājiem būtu pēc iespējas noderīgāka.

### 3.6. Dokumenta izsniegšanas lūguma valoda

Visas dalībvalstis, izņemot Luksemburgu, pieņem dokumenta izsniegšanas lūgumu angļu valodā (skat. 2. pielikumu). Tādējādi šķiet, ka ir viena valoda, kas tiek izmantota gandrīz visās dalībvalstīs. Turklāt šķiet, ka visās dalībvalstīs, izņemot Īriju, Luksemburgu un Maltu, tiek

---

20 Minētās struktūras ir dalībvalstu izraudzītas valsts amatpersonas, iestādes vai citas personas, kuru kompetencē ir pārsūtīt tiesas dokumentus, kas jāizsniedz.

21 Novērtējuma pētījumā 29,9 % respondentu norādīja, ka attiecībā uz vietējo iestāžu decentralizēto sadarbības modeli problēmas sagādā tas, ka pārsūtītāju un saņēmēju struktūru darbinieki nepārzina regulu (tostarp izmanto nepareizas valodas). Skat. 7. zemsvītras piezīmē norādīto atsauci, 26. un 160. lpp.

22 Skat. 7. zemsvītras piezīmē norādīto atsauci, 165. lpp.

23 Eiropas Tiesiskās sadarbības atlants civillietās ir informatīva tīmekļa vietne, ko uztur Eiropas Komisija. Patlaban šo vietni pārvieto uz e-tiesiskuma portālu.

pieņemti lūgumi, kas sastādīti vismaz vēl vienā citā valodā papildus dalībvalsts oficiālajai(-ajām) valodai(-ām). Vairāk nekā puse dalībvalstu pieņem lūgumus trīs, četrās vai pat piecās (Francija) valodās.

### 3.7. Izsniedzamā dokumenta valoda — tiesības atteikties pieņemt dokumentu

Regulas 8. panta mērķis ir garantēt adresātu procesuālās tiesības atteikties pieņemt dokumentu, ja tas nav sagatavots adresātam saprotamā valodā vai tās dalībvalsts oficiālajā valodā, kurā dokuments tiek izsniegts. Saistībā ar šā panta piemērošanu Komisijas uzmanība tika vērsta uz vairākām problēmām[24].

Lietā C-14/07 (*Weiss*) Tiesa pārbaudīja dažus praktiskus aspektus saistībā ar tiesībām atteikties pieņemt dokumentu. Šajā lietā adresāts atteicās pieņemt dokumentu, norādot, ka regulas 8. pantā noteiktajā valodā ir pārtulkots pieteikums, bet nav pārtulkoti tam pievienotie pielikumi. Tiesa lēma, ka izsniedzamā dokumenta, ar kuru ierosina lietu, adresātam nav tiesību atteikties saņemt šo dokumentu, ja neiztulkotajos dokumenta pielikumos ir dokumentāri pierādījumi, kam ir tikai pierādījumu funkcija un kas nav nepieciešami prasības priekšmeta un pamatojuma izpratnei. Šajā pašā lietā Tiesu lūdza lemt par adresāta un iesniedzēja noslēgtā līguma pantu, ar ko adresāts piekrīt, ka pušu saziņa notiek pārsūtītājas dalībvalsts valodā. Tiesa lēma, ka šāds pants neizvirza pieņēmumu par adresāta minētās valodas zināšanām, tomēr tas ir pierādījums, ko tiesa var ņemt vērā, lemjot, vai adresāts saprot pārsūtītājas dalībvalsts valodu.

Turklāt attiecībā uz tiesībām atteikties pieņemt dokumentu ir ziņots arī par problēmām saistībā ar standarta veidlapu izmantošanu.

Pirmkārt, 8. panta formulējums ir neskaidrs attiecībā uz nepieciešamību sniegt informāciju standarta veidlapā (regulas II pielikums) gadījumos, ja izsniedzamais dokuments ir uzrakstīts saņēmējas dalībvalsts valodā un tādēļ adresāts nav tiesīgs atteikties pieņemt izsniedzamo dokumentu (8. panta 1. punkta b) apakšpunkts). Raugoties no praktiskā viedokļa, pievienojot standarta veidlapu šādos apstākļos, adresātu var maldināt, ļaujot tam domāt, ka tam ir tiesības atteikties pieņemt dokumentu.

Otrkārt, ir izvirzīts praktisks jautājums par to, vai regulas II pielikuma teksts atbildētājam ir jāsniedz pilnībā, norādot to visās Savienības oficiālajās valodās, vai arī to drīkst saīsināt, sniedzot informāciju tikai saņēmējas dalībvalsts valodā. Pēdējais minētais risinājums ļautu ietaupīt finanšu un vides izmaksas.

Treškārt, ir izvirzīts jautājums par to, kādas ir tiesiskās sekas, ja saņēmēja struktūra nesniedz informāciju par tiesībām atteikties (nepievieno II pielikumu). Nav skaidrs, saskaņā ar kuriem tiesību aktiem ir jāveic novērtējums par šādas izsniegšanas sekām (t. i., tās likumīgumu). Raugoties no adresāta juridiskās noteiktības viedokļa, šāda situācija nav apmierinoša, jo tādā gadījumā adresāta aizsardzība dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīga. Būtu nepieciešams vienots risinājums.

Ceturtkārt, ir ziņots par problēmām saistībā ar noteikšanu, vai adresāts ir likumīgi atteicies pieņemt izsniedzamo dokumentu. Regulas 8. pants un II pielikums nosaka, ka adresāts drīkst

---

[24] Pētījumā tikai 35,7 % respondentu uzskatīja, ka nav nekādu problēmu saistībā ar regulas 8. panta piemērošanu, turpretī 52,9 % norādīja uz problēmas esamību. Skat. 7. zemsvītras piezīmē norādīto atsauci, 172. lpp.

atteikties pieņemt izsniedzamo dokumentu vai nu tā izsniegšanas brīdī (vēršoties tieši pie personas, kura dokumentu izsniedz), *vai* nosūtot dokumentu atpakaļ saņēmējai struktūrai. Tajā pašā laikā II pielikums vedina domāt, ka vienlaikus ar izsniedzamo dokumentu atpakaļ ir jānosūta arī veidlapa (adresāta paziņojums). Tādējādi pastāv zināma neskaidrība par to, kā likumīgi īstenot tiesības atteikties pieņemt dokumentu. Dažos gadījumos adresāti nav izmantojuši savas tiesības atteikties pieņemt dokumentu tā izsniegšanas brīdī, bet ir nosūtījuši atpakaļ pareizi aizpildītu II pielikumu (paziņojot par atteikšanos), *tomēr nenosūtot* atpakaļ izsniedzamo dokumentu. Tika uzdots jautājums par to, vai šādu atteikumu var uzskatīt par likumīgu. Burtisks 8. panta skaidrojums vedina domāt, ka šāds atteikums nav likumīgs. Jautājums — vai šāda interpretācija ir apmierinoša: ja tik vien kā dokumenta nosūtīšana atpakaļ tiek uzskatīta par likumīgu atteikumu, *a fortiori* veidlapā nepārprotami pausts paziņojums pat bez dokumenta pievienošanas būtu jāuzskata par likumīgu. Šis jautājums būtu jāprecizē regulā.

Visbeidzot, regula paredz atteikuma veidlapas izmantošanu, bet nenosaka veidu, kādā šī veidlapa būtu jānosūta. Tādējādi par atteikumu var paziņot, piemēram, nododot veidlapu tiesu izpildītājam dokumenta izsniegšanas brīdī vai nosūtot to parastā vēstulē. Rodas jautājums — vai varētu būt lietderīgi izvirzīt dažas formālas prasības, lai uzlabotu juridisko noteiktību attiecībā uz atteikuma pieņemt izsniedzamo dokumentu likumīgumu.

### 3.8. Izsniegšanas diena

Kopumā šķiet, ka 9. pants (izsniegšanas dienas noteikšana) tiek piemērots apmierinoši un tas izpilda mērķi aizsargāt gan tiesisko paļāvību, gan iesniedzēja un adresāta tiesības[25]. Tomēr ir izvirzīti vairāki jautājumi. Viens jautājums ir saistīts ar izsniegšanas dienas noteikšanu saskaņā ar saņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem (9. panta 1. punkts), ja dokumentu lūdz izsniegt īpašā veidā atbilstoši 7. panta 1. punktam, bet šī metode nav zināma saņēmējā dalībvalstī, pat ja tā nav pretrunā tās tiesību aktiem. Šādos gadījumos, saprotams, saņēmējas dalībvalsts tiesību aktos var nebūt noteikta dokumenta izsniegšanas diena. Ir izvirzīts jautājums par to, vai 9. panta 1. punkts pieļautu, ka šādā situācijā izsniegšanas dienu nosaka atbilstoši lūguma iesniedzējas dalībvalsts tiesību aktiem, jo tajā minētā īpašā metode tiek praktizēta.

Neskaidrību saistībā ar 9. panta piemērošanu rada arī 15. apsvērums. Tas vedina domāt, ka 9. pantu nepiemēro visās dalībvalstīs, un nosaka, ka dalībvalstīm ir jāpaziņo Komisijai par šā noteikuma (ne)piemērošanu valsts tiesību aktos. Protams, saskaņā ar regulas redakciju 9. pantu piemēro visās dalībvalstīs, un iesaistīto personu interesēs tas būtu jāpiemēro visur. Valstu tiesību aktos nav obligāti nepieciešama „divu datumu sistēma", kā norādīts 15. apsvērumā. Regulas 9. pantu piemēro tieši, un tas nosaka tikai to, kuri tiesību akti tiek piemēroti datuma noteikšanai, ņemot vērā iesniedzēja vai atbildētāja skatupunktu. Šajā saistībā būtu piemēroti precizēt 15. apsvērumā minēto.

### 3.9. Izsniegšanas izmaksas

Parasti par dokumentu, kas nāk no kādas dalībvalsts, izsniegšanu nav jāmaksā nodokļi vai jāsedz izmaksas par pakalpojumiem, ko sniegusi saņēmēja dalībvalsts. Tomēr iesniedzējs sedz izmaksas, ja dokumenta izsniegšanai nodarbina tiesu varas amatpersonas vai tādas personas, kuras ir kompetentas saskaņā ar saņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem, vai ja dokumentu lūdz

[25] Novērtējuma pētījuma respondentu lielākā daļa (45,6 %) uzskatīja, ka minētā panta piemērošana nerada nekādas problēmas. Skat. 7. zemsvītras piezīmē norādīto atsauci, 175. lpp.

izsniegt, izmantojot kādu īpašu metodi. Lai veicinātu tiesu iestāžu pieejamību, šādām izmaksām būtu jāatbilst vienreizējai fiksētai samaksai.

Nosakot vienreizēju fiksēto samaksu, kuras apmēru publicē Tiesiskās sadarbības atlantā, principā tiek būtiski uzlabota ar dokumentu pārrobežu izsniegšanu saistīto izmaksu pārredzamība. Tomēr dažu dalībvalstu paziņojumi nav pietiekami skaidri[26], savukārt citos teikts, ka samaksa netiek piemērota, lai gan šķiet, ka praksē tā nav[27].

Saistībā ar samaksu ir saņemta informācija arī par dažām praktiskām problēmām. Proti, ir minēts, ka būtu lietderīgi, ciktāl atbilstoši, informācijā par pārsūtītājām un saņēmējām struktūrām, kas ir pieejama Tiesiskās sadarbības atlantā, norādīt arī struktūru banku kontu numurus, tostarp IBAN un BIC kodus, kā arī PVN numurus.

Turklāt ir ziņots, ka dokumentu izsniegšanā iesaistītās struktūras dažās dalībvalstīs pieprasa dažādas citas maksas papildus fiksētajai samaksai. Tas neatbilst regulai, un lūguma iesniedzējām struktūrām nav skaidrības par to, vai būtu jāmaksā tikai fiksētā samaksa vai arī var tikt iekasēta kāda papildu maksa. Šis jautājums būtu jāprecizē regulā.

### 3.10. Izsniegšana, izmantojot pasta pakalpojumus

Viens no dažādajiem dokumentu izsniegšanas veidiem ir regulas 14. pantā paredzētā dokumentu izsniegšana, izmantojot pasta pakalpojumus. Katra dalībvalsts, izmantojot pasta pakalpojumus, var tieši izsniegt dokumentus personām, kas dzīvo citā dalībvalstī. Izmantojot pasta pakalpojumus, dokumentus izsniedz ierakstītā vēstulē ar saņemšanas apstiprinājumu vai izmantojot kaut ko līdzvērtīgu. Komisija ir secinājusi, ka vismaz viena dalībvalsts, balstoties uz šā panta burtisku interpretāciju, šo dokumentu izsniegšanas metodi izmanto tikai gadījumos, kad par dokumentu izsniegšanu atbild valsts, proti, ja tiesām ar likumu ir noteikts izsniegt dokumentu[28]. Piemērojot šādu šauru interpretāciju, gadījumos, kad par dokumentu izsniegšanu atbild puses, tās nevar izmantot šo dokumentu pārrobežu pārsūtīšanas veidu un nevar lūgt to dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktos noteiktajai kompetentajai iestādei vai personai izsniegt dokumentu adresātam ārvalstīs saskaņā ar regulas 14. pantu. Komisija uzskata, ka panta redakcija būtu jāpilnveido, lai novērstu šādu divējādu interpretāciju un pasta pakalpojumu izmantošanu pārrobežu gadījumos darītu pieejamu ikvienam.

Novērtējuma pētījumā secināts, ka šai metodei ir zemas izmaksas, tāpēc to bieži izmanto un tai pat dod priekšroku pretēji dokumentu pārsūtīšanai ar pārsūtītāju un saņēmēju struktūru starpniecību[29]. Tomēr ir zināmas praktiskas grūtības, kas negatīvi ietekmē šādas dokumentu izsniegšanas efektivitāti.

Viena problēma ir saistīta ar dažādajiem risinājumiem, kādus paredz valstu civilprocesuālās normas, nosakot to *personu loku*, kuriem dokumentus var izsniegt, izmantojot pasta pakalpojumus. Dažās dalībvalstīs konkrētas civilprocesuālās normas paredz dokumentu izsniegšanu saņēmējam *in personam*. Citās dalībvalstīs ir iespējama tā dēvētā „aizstātā

---

[26] Piemēram, Spānijas paziņojumā teikts, ka „izmaksas ir saskaņā ar piemērojamajiem Spānijas tiesību aktiem, kuros patlaban konkrēts samaksas apmērs nav precizēts."

[27] Nesen tika sūdzība saņemta par dokumentu izsniegšanu Īrijā.

[28] Francijā šādu interpretāciju apstiprina Tieslietu ministra 2008. gada 10. novembra apkārtraksts Nr. 11-08 D3 (skat. 2009. gada 28. februāra *Bulletin officiel du Ministère de la Justice*).

[29] Pētījumā 48,6 % respondentu atzina, ka pasta pakalpojumus izmanto bieži, un 19,4 % no tiem paziņoja, ka izvēlas šo metodi labprātāk nekā tradicionālo metodi, izmantojot pārsūtītājas un saņēmējas struktūras. Skat. 7. zemsvītras piezīmē norādīto atsauci, 181. lpp.

izsniegšana", proti, dokumentu nodod nevis saņēmējam, bet gan citai personai, kura dzīvo tajā pašā adresē, vai arī dokumentu ieliek pasta kastē vai uz noteiktu laiku nodod glabāšanā konkrētā vietā, kur saņēmējs var to izņemt. „Aizstātās izsniegšanas" gadījumos dokuments tiek izsniegts likumīgi saskaņā ar saņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem, tomēr var neatbilst lūguma iesniedzējas dalībvalsts civilprocesuālo tiesību aktu prasībām. Tā kā noteikumi par pasta pakalpojumu izmantošanu dalībvalstu starpā ievērojami atšķiras, šī problēma būtiski kavē šīs dokumentu izsniegšanas metodes efektīvu izmantošanu.

Vēl viena problēma saistībā ar pasta pakalpojumu izmantošanu ir *tiesiskais regulējums*, kas pasta operatoriem jāievēro, piegādājot adresātam ierakstītu dokumentu. Lai piegādātu ierakstītas vēstules ar saņemšanas apstiprinājumu, publiskie vai privātie pasta dienesti parasti ievēro savus „noteikumus" (piemēram, Pasaules Pasta savienības noteikumus vai to uzņēmumu noteikumus, kuri piedāvā specializētus privātus pasta pakalpojumus). Turklāt vairākās dalībvalstīs pasta operatoriem ir jāievēro vēl papildu likumā paredzēti noteikumi, ja izsniedzamais dokuments ir tiesas vai cits oficiāls dokuments. Piemēram, šādos gadījumos pasta operatoriem ir jāizmanto īpaši dokumentu izsniegšanas apliecinājumi vai ir jāveic vairāki secīgi dokumentu piegādes mēģinājumi. Šādu noteikumu piemērošana nerada problēmas, ja izsniedzamais dokuments ir valsts tiesas vai iestādes dokuments, kuru pasta operators atpazīst, taču šādus noteikumus, iespējams, nepiemēro, ja pasta operators nezina, ka ārvalsts dokuments ir tiesas dokuments. Dažos gadījumos likuma noteikumi pat attiecas vienīgi uz tiem dokumentiem, kurus izsniedz valsts tiesas vai iestādes, bet neattiecas uz dokumentiem, kurus izsniedz ārvalstu tiesas vai iestādes. Tā rezultātā dokumenta izsniegšana galu galā var neatbilst izcelsmes dalībvalsts vai saņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem vai, ja pasta operators nezina, ka attiecīgais dokuments ir tiesas dokuments, pat abu minēto dalībvalstu tiesību aktiem.

Turklāt, vispārīgāk raugoties, šķiet, ka praksē problēmas sagādā *saņemšanas apstiprinājumi*, kas tiek aizpildīti nepareizi vai nepilnīgi; tādējādi tos nevar pienācīgi izmantot kā pierādījumu attiecīgiem faktiem par piegādes veikšanu vai mēģinājumu[30]. Lūguma iesniedzēju dalībvalstu tiesas bieži vien nespēj pēc nodotā apstiprinājuma noteikt, kam dokuments ir piegādāts vai kad tas ir izdarīts.

Šīs praktiskās grūtības liecina, ka, pat ja saskaņā ar Tiesas judikatūru (lieta C-473/04 „*Plumex*") visas regulā minētās pārsūtīšanas metodes tiek uzskatītas par līdzvērtīgām, praksē tā tomēr var nebūt. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību attiecībā uz dokumentu izsniegšanu, izmantojot pasta pakalpojumus, un tādējādi veicinātu šīs izsniegšanas metodes izmantošanu, kas parasti ir lētāka par citām dokumentu izsniegšanas metodēm, būtu jārada iespēja precīzi noteikt, kam dokuments ir piegādāts un kādos apstākļos dokumenta izsniegšana ir notikusi. Šajā saistībā viens iespējamais risinājums ir ieviest starptautisku nododamo apstiprinājumu standartveidlapu, kas pasta operatoriem būtu jāizmanto. Turklāt, iespējams, vajadzētu nodrošināt lielāku konverģenci starp noteikumiem par „aizstāto izsniegšanu" attiecībā uz dokumentu pārrobežu izsniegšanu dalībvalstīs, izmantojot pasta pakalpojumus.

### 3.11. Tieša izsniegšana

Regula paredz iespēju kā dokumentu pārsūtīšanas metodi izmantot tiešu izsniegšanu (15. pants). Ja šādu tiešu izsniegšanu pieļauj tās dalībvalsts tiesību akti, kurā notiek

[30]Novērtējuma pētījumā respondenti visbiežāk min šādas problēmas: saņemšanas apstiprinājums tiek aizpildīts nepilnīgi (41,4 %) vai netiek nodots atpakaļ (40,6 %), vai paraksts nav salasāms (34 %). Skat. 7. zemsvītras piezīmē norādīto atsauci, 182. lpp.

izsniegšana, ikviena tiesvedībā ieinteresēta persona var veikt tiesas dokumentu izsniegšanu tieši ar saņēmējas dalībvalsts pilnvarotām personām.

Šāds dokumentu izsniegšanas mehānisms netiek vispārēji pieņemts. Patlaban situācija ir šāda. Tieša izsniegšana

- ir iespējama Apvienotajā Karalistē (Skotijā un Gibraltārā), Beļģijā, Dānijā, Francijā, Grieķijā, Itālijā, Kiprā, Maltā, Nīderlandē, Portugālē, Somijā, Zviedrijā (principā);

- nav iespējama Apvienotajā Karalistē (Anglijā, Velsā un Ziemeļīrijā), Austrijā, Bulgārijā, Čehijā, Igaunijā, Īrijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Rumānijā, Slovākijā, Slovēnijā, Spānijā, Ungārijā;

- Vācijā tiešās izsniegšanas pieņemamība ir atkarīga no izsniedzamo dokumentu būtības; Luksemburgā tiešā izsniegšana ir iespējama, balstoties uz savstarpību.

Šāda dokumentu pārsūtīšanas metode ir sekmīga īpaši tajās dalībvalstīs, kurās dokumentu izsniegšanu veic tiesu izpildītāji, piemēram, Francijā, Kiprā, Grieķijā vai Beļģijā. Šķiet, ka citās dalībvalstīs vilcinās izmantot šo metodi, jo trūkst pārliecības par to, kuras ir regulas 15. pantā minētās tiesu varas amatpersonas, amatpersonas vai citas kompetentās personas, un par nosacījumiem, ar kādiem dokumentu izsniedz saņēmējā dalībvalstī. Tiesiskās sadarbības atlantā nav norādīta to personu kontaktinformācija, kuras ir pilnvarotas veikt dokumentu tiešu izsniegšanu, un nav skaidrs, cik lielā mērā šīs personas atšķiras no saņēmējām struktūrām. Lai uzlabotu šo dokumentu izsniegšanas metodi un padarītu to visām dalībvalstīm pieņemamu, būtu jāapsver iespēja uzlabot tās pārskatāmību attiecībā uz to, kas veic šādu dokumentu tiešu izsniegšanu, kā arī jāizvērtē, vai būtu jānosaka minimuma standarti (kā attiecībā uz pasta pakalpojumu izmantošanu).

### 3.12. Atbildētāja neierašanās

Eksekvatūras atcelšana ar mērķi nodrošināt spriedumu patiesi brīvu apriti Savienībā ir padziļinājusi Eiropas integrāciju tiesiskuma jomā. Būtu labi tiekties nodrošināt saskaņotību situācijās, kad tiesa pasludina spriedumu pat tad, ja nav saņemts izsniegšanas vai piegādes apliecinājums (19. panta 2. punkts), un attiecībā uz atbildētāja atbrīvošanu no sprieduma pārsūdzības termiņa nokavējuma (19. panta 4. punkts). Patlaban regulas 19. pants ļauj dalībvalstīm sniegt paziņojumus šajā jautājumā, bet tas negarantē vienotu regulas piemērošanu būtiskajā jautājumā par tiesību uz aizstāvību aizsardzību.

Turklāt, lai novērstu neskaidrības attiecībā uz 19. pantā minētajiem dokumentiem, būtu atbilstoši saskaņot tā redakciju ar to, kas izmantota citos civiltiesību instrumentos. Konkrēti, 19. pantā ir norāde uz „tiesas pavēsti vai līdzvērtīgu dokumentu", turpretī citos instrumentos (piemēram, Regulas (EK) Nr. 44/2001 26. pantā)[31] minēts „dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments".

[31] Pēc 2015. gada 10. janvāra Regulu (EK) Nr. 44/2001 aizstās ar Regulu (EK) Nr. 1215/2012.

## 4. STARPTAUTISKAIS REGULĒJUMS JAUTĀJUMĀ PAR DOKUMENTU IZSNIEGŠANU

### 4.1. Paralēlais nolīgums ar Dāniju

Pārskata periodā Padome 2009. gadā pieņēma lēmumu, lai paredzētu procedūru, ar ko īsteno 5. panta 2. punktu Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Dānijas Karalisti par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu[32]. Šī procedūra nosaka, kādā veidā būtu jānotiek koordinācijai starp Dāniju un Savienību sarunās par starptautiskiem nolīgumiem, kas var ietekmēt vai grozīt šīs regulas darbības jomu.

### 4.2. Hāgas 1965. gada Konvencija par tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanu

Hāgas 1965. gada Konvencija par tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanu ir daudzpusējs līgums, kas vienai līgumslēdzējai valstij ļauj izsniegt tiesas dokumentus citai līgumslēdzējai valstij, neizmantojot konsulāros un diplomātiskos kanālus. Šīs konvencijas dalībnieces ir visas dalībvalstis, izņemot Austriju un Maltu. Pēc 2000. gada un 2007. gada regulu pieņemšanas Hāgas Konvencija ir Savienības ekskluzīvā ārējā kompetencē.

Savienība ir ieinteresēta, lai visas dalībvalstis piemērotu Hāgas Konvenciju, tāpēc nepieciešams atļaut Austrijai un Maltai pievienoties Konvencijai Savienības interesēs. Savienība pati par sevi nevar pievienoties Konvencijai, jo tai var pievienoties vienīgi valstis, nevis reģionālās ekonomiskās integrācijas organizācijas, kā piemēram ES. Ja Konvencijai pievienotos arī Austrija un Malta, tas nodrošinātu vienotus noteikumus dokumentu izsniegšanas jomā, kurus piemēro attiecībā uz strīdiem, kad lietās, ko izskata dalībvalstu tiesas, ir iesaistīti trešās valsts atbildētāji. Šādā veidā tiktu īstenota arī Savienības politiskā apņemšanās veicināt Hāgas instrumentu ievērošanu, kas tika pausta laikā, kad Savienība 2007. gadā pievienojās Hāgas Starptautisko privāttiesību konferencei. Komisija 2013. gada 6. jūnijā ierosināja atļaut Maltai un Austrijai pievienoties Konvencijai[33].

### 4.3. Attiecības ar Norvēģiju, Šveici un Islandi (Lugāno valstīm)

Attiecībā uz valstīm, kuras ir 2007. gada Lugāno Konvencijas puses, proti, Norvēģiju, Šveici un Islandi, Komisija 2012. gadā ierosināja Padomei atļaut vest sarunas ar šīm valstīm par nolīgumu, kas citu jautājumu starpā skar arī dokumentu izsniegšanu. Šāds nolīgums stiprinātu pašreizējo tiesas iestāžu sadarbības līmeni, paātrinot un vienkāršojot dokumentu izsniegšanu ES dalībvalstu un šo valstu starpā. Turklāt tas veicinātu efektīvu 2007. gada Lugāno Konvencijas īstenošanu situācijās, kad dokumentu izsniegšana ir nozīmīgs atbildētāja tiesību aizsardzības elements saistību nepildīšanas gadījumā, kā arī sprieduma atzīšanā un izpildē.

## 5. SECINĀJUMS

Kopumā dalībvalstu struktūras regulu piemēro apmierinoši. Tomēr saistībā ar dalībvalstu tiesu arvien ciešāku integrāciju uzmanība tiek pievērsta regulas pašreizējās redakcijas ierobežojumiem. Ņemot vērā regulas nozīmi attiecībā uz visu tiesu iestāžu sadarbību civillietās un īpaši ņemot vērā eksekvatūras atcelšanu, varētu izvērtēt nepieciešamību pēc padziļinātas integrācijas Savienībā, piemēram, izveidojot dokumentu izsniegšanas minimuma

---

[32] Padomes Lēmums 2009/943/EK (2009. gada 30. novembris), ar ko groza Lēmumu 2006/326/EK, lai paredzētu procedūru, ar ko īsteno 5. panta 2. punktu Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Dānijas Karalisti par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu.

[33] COM(2013) 338 *final*.

standartus. Turklāt, pat ja kavējumi dokumentu pārrobežu izsniegšanā pakāpeniski ir mazinājušies, ir nepieciešami papildu uzlabojumi, lai tiesvedības norise Eiropā būtu efektīva.

Šis ziņojums palīdzēs veicināt plašas publiskas debates par Dokumentu izsniegšanas regulas nozīmi Savienības civiltiesiskajā telpā un to, kā vēl varētu uzlabot dokumentu izsniegšanu.

## 1. pielikums

**Vidējais laika periods, kas pārsūtītājām un saņēmējām struktūrām nepieciešams lūgumu izpildei, salīdzinot situāciju saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1348/2000 un situāciju saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1393/2007**[34]

| Dalībvalsts | Struktūra | Regula (EK) Nr. 1348/2000 | Regula (EK) Nr. 1393/2007 | Lūgumu izpildes laiks |
|---|---|---|---|---|
| **AUSTRIJA** | Saņēmēja | 1–3 mēneši | 1–2 mēneši | + |
| | Pārsūtītāja | -1 mēnesis | -1 mēnesis | = |
| **BEĻĢIJA** | Saņēmēja | 1–3 mēneši | 1–2 mēneši | + |
| | Pārsūtītāja | --- | --- | |
| **SOMIJA** | Saņēmēja | 1–3 mēneši | 1 mēnesis | + |
| | Pārsūtītāja | 2–6 mēneši | 1 mēnesis | + |
| **FRANCIJA** | Saņēmēja | 1–2 mēneši | 2–4 mēneši | - |
| | Pārsūtītāja | --- | 1 mēnesis | |
| **VĀCIJA** | Saņēmēja | 1–3 mēneši | 1–2 mēneši | + |
| | Pārsūtītāja | 1–2 mēneši | 1–2 mēneši | = |
| **GRIEĶIJA** | Saņēmēja | 2–6 mēneši | 3–4 mēneši | + |
| | Pārsūtītāja | -1 mēnesis | -1 mēnesis | = |
| **ĪRIJA** | Saņēmēja | 2–3 mēneši | 2–3 mēneši | = |
| | Pārsūtītāja | -1 mēnesis | -1 mēnesis | = |
| **ITĀLIJA** | Saņēmēja | 2–3 mēneši | 3–6 mēneši | - |
| | Pārsūtītāja | 2–3 mēneši | 2–3 mēneši | = |
| **LUKSEMBURGA** | Saņēmēja | 1–2 mēneši | 1–2 mēneši | = |
| | Pārsūtītāja | --- | 1–2 mēneši | |
| **PORTUGĀLE** | Saņēmēja | 1–6 mēneši | 2–3 mēneši | + |
| | Pārsūtītāja | --- | 9 mēneši | - |
| **SPĀNIJA** | Saņēmēja | 2–6 mēneši | 3–5 mēneši | = |
| | Pārsūtītāja | 1–2 mēneši | 1–4 mēneši | - |
| **ZVIEDRIJA** | Saņēmēja | 1–2 mēneši | --- | = |
| | Pārsūtītāja | -1 mēnesis | --- | = |

[34] Balstoties uz informāciju, ko struktūras ir sniegušas pētījumā par to, kā tiek piemērota Regula (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu, galīgais ziņojums 2012. gada maijā.

**2. pielikums**

| | VALODA, KAS NORĀDĪTA KĀ PIEŅEMAMA LŪGUMU SAŅEMŠANAI | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **EN** | **DE** | **FR** | **ES** | **IT** | **DU** | **BG** | **SK** | **CZ** | **FI** | **LT** | **LV** | **PL** | **PT** | **RO** | **SE** | **SL** | **DA** | **GR** |
| **AT** | x | x | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| **BE** | x | x | x | | | x | | | | | | | | | | | | | |
| **BG** | x | | x | | | | x | | | | | | | | | | | | |
| **CY** | x | | | | | | | | | | | | | | | | | | x |
| **CZ** | x | x | | | | | | x | x | | | | | | | | | | |
| **DK** | x | | x | | | | | | | | | | | | | | | x | |
| **ES** | x | | x | x | | | | | | | | | | x | | | | | |
| **FI** | x | | | | | | | | | x | | | | | | x | | | |
| **FR** | x | x | x | x | x | | | | | | | | | | | | | | |
| **DE** | x | x | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| **EL** | x | | x | | | | | | | | | | | | | | | | x |
| **HU** | x | x | x | | | | | | | | | | | | | | | | |
| **IE**[35] | x | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| **IT** | x | | x | | x | | | | | | | | | | | | | | |
| **LV** | x | | | | | | | | | | | x | | | | | | | |
| **LT** | x | | x | | | | | | | | x | | | | | | | | |
| **LU** | | x | x | | | | | | | | | | | | | | | | |
| **MT** | x | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| **NL** | x | x | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| **PL** | x | x | | | | | | | | | | | x | | | | | | |
| **PT** | x | | | x | | | | | | | | | | x | | | | | |
| **RO** | x | | x | | | | | | | | | | | | x | | | | |
| **SK** | x | | | | | | | | x | | | | | | | | | | |
| **SI** | x | | | | | | | | | | | | | | | | x | | |
| **SE** | x | | | | | | | | | | | | | | | x | | | |
| **UK** | x | | x | | | | | | | | | | | | | | | | |

[35] Īrijā pieņem dokumentus arī gēlu valodā.